

08
επαναληπτικά
θέματα

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Και απορώ, γιατί κανένας από εσάς δεν πιστεύει ότι κινδυνεύει μαζί και η δημοκρατία μας, αν και έχουν ολιγαρχικό πολίτευμα οι Χίοι και οι Μυτιληναίοι και τώρα δα οι Ρόδιοι και σχεδόν όλοι οι άνθρωποι οδηγούνται σε αυτή τη μορφή δουλείας, ούτε σκέπτεται αυτό, ότι δηλαδή σε καμιά περίπτωση δε θα αφήσουν ανεπηρέαστη τη δημοκρατία σας, αν όλα στις πόλεις οργανωθούν κατά το ολιγαρχικό πολίτευμα. Γιατί γνωρίζουν ότι κανένας άλλος δε θα μπορούσε να αποκαταστήσει πάλι την ελευθερία απόπου λοιπόν περιμένουν ότι θα τους συμβεί κάποιο κακό, θα θελήσουν να το βγάλουν από τη μέση.
2. Ο Δημοσθένης τονίζει τον ολιγαρχικό κίνδυνο και το ρόλο που πρέπει να παίξει η Αθήνα, για να ματαιώσει τον κίνδυνο αυτό. Έτσι, εκφράζει την εκπλήξη του, επειδή οι Αθηναίοι δεν αντιλαμβάνονται τον κίνδυνο από την εξαπλώση των ολιγαρχιών. Επισημαίνει πως η δυσπιστία προς τα ολιγαρχικά καθεστώτα σώζει τη δημοκρατία από ενδεχόμενη κατάλυση της, ενώ η φιλία προς αυτά είναι αδύνατη λόγω της αντίθεσης προς τη δημοκρατία. Επίσης, αναφέρει ότι οι καταλύοντες τη δημοκρατία πρέπει να θεωρούνται εχθροί των ανθρώπων και τέλος υπενθυμίζει την εμπειρία από τους τριάκοντα και τις δεκαρχίες σε διάφορες πόλεις, μια εμπειρία ακόμα νωπή και τραυματική για τη δημοκρατική Αθήνα.
3. Ο Δημοσθένης, για να στηρίξει τις απόψεις του, πέρα από τα λογικά επιχειρήματα καταφεύγει και σε στοιχεία του ήθους των ακροατών. Έτσι προβάλλει το δημοκρατικό φρόνημα των Αθηναίων, την αγάπη προς την ελευθερία και την απέχθειά τους προς τα τυραννικά πολιτεύματα. Δεν πρέπει οι Αθηναίοι εξαιτίας του μίσους τους για τους Ροδίους να αδιαφορήσουν γι' αυτούς και να επιτρέψουν την επικράτηση των ολιγαρχικών στην πόλη, διότι ο κίνδυνος τότε θα απειλήσει και την ίδια την Αθήνα. Επομένως, η αποκατάσταση της δημοκρατίας στη Ρόδο θα είναι συμφέρουσα και αναγκαία για την αθηναϊκή δημοκρατία. Ο ρήτορας έχοντας ως σκοπό να φοβίσει τους ακροατές, για να εγκρίνουν την πρότασή του, επιδιώκει να τους φορτίσει συναισθηματικά και να στρέψει την προσοχή τους όχι στη συμπεριφορά των Ροδίων στο παρελθόν αλλά στο ενδεχόμενο

κατάλυσης της δημοκρατίας, αν οι Αθηναίοι δε βοηθήσουν τους Ροδίους. Δεν είναι οι Ρόδιοι που κινδυνεύουν αλλά η δημοκρατία.

4. α. Ο ρήτορας στις συγκεκριμένες παραγράφους (§14-16) προσπαθεί να αναιρέσει το πιο ισχυρό επιχείρημα των αντιπάλων του που είναι η αντισυμμαχική συμπεριφορά των Ροδίων εις βάρος της Αθήνας. Το επιχείρημα αυτό έβρισκε σημαντικό έρεισμα στη μνησικακία των Αθηναίων πολιτών, ο τρόπος όμως με τον οποίο το αντιμετωπίζει ο Δημοσθένης είναι αριστοτεχνικός.
- β. Στην προσπάθειά του να καταπραΰνει τους Αθηναίους πολίτες κάνει ακριβώς το αντίθετο από αυτό που θα περίμενε κανείς. Υπερασπίζεται τους Ροδίους κατηγορώντας τους δοσιμύτατα! Στην αρχή την ευθύνη για τα γεγονότα καταλογίζει μόνο στους Ροδίους αποσιωπώντας τα λάθη των Αθηναίων για τη διάλυση της συμμαχίας, με σκοπό να μη δυσαρεστήσει τους συμπολίτες του. Στη συνέχεια με έντεχνο τρόπο μεταβιβάζει την ευθύνη από το σύνολο των Ροδίων στο ολιγαρχικό κόμμα και σε μερικούς "εξαπατηθέντες" δημοκρατικούς και στο τέλος εμμέσως στο Μαύσωλο και την Αρτεμισία, διότι οι Ρόδιοι δεν κατέχουν την εξουσία "δι'εαυτών". Με τον τρόπο αυτό κολακεύει το αυτοσυναισθήμα των Αθηναίων τονίζοντας την ανωτερότητά τους και ειρωνευόμενος τους Ροδίους, οι οποίοι όμως έχουν ήδη τιμωρηθεί για την αλαζονεία τους και πιθανώς έχουν συννετισθεί.
5. Η "πρόθεσις" ακολουθεί συνήθως μετά το προοίμιο και είναι η σύντομη έκθεση του θέματος με το οποίο θα ασχοληθεί ο ρήτορας. Η "πρόθεσις" δε συγκαταλέγεται στα κύρια μέρη ενός ρητορικού λόγου. Σε αντίθεση με την "πρόθεση" η "διήγησις" είναι ένα από τα κύρια μέρη του ρητορικού λόγου. Στο μέρος αυτό ο ρήτορας εκθέτει τα σχετικά με το θέμα γεγονότα, τα οποία κρίνει ότι είναι ελλιπή ή εσφαλμένως γνωστά ή εντελώς άγνωστα στους ακροατές. Φροντίζει να τονήσει εδώ τα ευνοϊκά στοιχεία και να μειώσει τη σημασία όσων είναι ασύμφορα. Φροντίζει, δηλαδή η "διήγησις" να μη ζημιώσει το σκοπό της αγόρευσής του. Δεν παραλείπει να περιγράψει και ασήμαντα περιστατικά, αν από αυτά ο ακροατής ενδέχεται να πειστεί για τη χρηστότητα του ήθους του ρήτορα ή για την κακότητα του αντιπάλου.

- 6. α.** δέω: δέηση, ένδεια
 συστήσεται : σύστημα, αντικατάσταση
 άνελειν: αίρεση, καθαίρεση
 πεπονθότων: πάθος, πένθος
 παραινῶ: έπαινος, συναίνεση
- β.** θαυμάζω = άπορῶ , έκπλήττομαι, έξισταμαι, άγαμαι, έκθαμβούμαι
 έάσουσιν = αφίημι, μεθίημι, έπιτρέπω, λείπω
 βουλήσονται = έθέλω, έπιθυμω, έφίεμαι, όρέγομαι, ποθῶ
 αδικούντες = βλάπτω, κακουργῶ, βιάζομαι, άσχημονῶ
 ίσασι = γινώσκω, έπίσταμαι

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Γιατί εγώ τριγυρίζω (στην πόλη), χωρίς να κάνω τίποτε άλλο παρά να προσπαθώ να σας πείσω και τους νεότερους και τους μεγαλύτερους, να μη φροντίζετε ούτε για τα σώματα ούτε για τα χρήματα πρωτύτερα ούτε τόσο πολύ όσο για την ψυχή, πως θα γίνει όσο το δυνατόν καλύτερη, λέγοντας ότι δε γίνεται η αρετή από τα χρήματα, αλλά τα χρήματα από την αρετή και όλα τα άλλα αγαθά για τους ανθρώπους και στην ιδιωτική και στη δημόσια ζωή. Αν λοιπόν λέγοντας αυτά διαφθείρω τους νέους, θα μπορούσαν αυτά να είναι βλαβερά· αν όμως κάποιος υποστηρίζει ότι λέω διαφορετικά από αυτά, δε λέει τίποτα.

2. α) οὐδεμιᾶ
 πράττουσι(ν)
 σώμασι(ν)
 ἀμείνονας/ἀμείνους
 ἀπασῶν
 ἰδιωτάτω
 δημοσίαν
 τοῦτο
 τινά/ἄττα
 ἐμοῦ/μου

β) περιήει
 περίελθε
 ἐπιμελοῦνται
 ἐπιμεμελημένοι εἴητε/εἴτε
 γενοῦ
 γεγένησο
 διαφθερεῖς
 διαφθεῖραι
 φασμέν
 φάναι

3. α) ὑμῶν: γενική συγκριτική από τα νεωτέρους και πρεσβυτέρους
 χρημάτων: αντικείμενο στο ἐπιμελεῖσθαι
 ὡς ἀρίστη: κατηγορούμενο στο ψυχή που εννοείται μέσω του συνδετικού ῥήματος ἔσται
 ἅπαντα: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ἀγαθὰ
 τοῖς ἀνθρώποις: δοτική προσωπική χαριστική
 λέγειν: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο φησί

β) Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το πραγματικό:

Υπόθεση: εἰ διαφθείρω (εἰ + οριστική)

Απόδοση: ἄν εἶη (δυνητική ευκτική)

Για να δηλώνει το προσδοκώμενο:

Υπόθεση: ἄν διαφθείρω (ἄν + υποτακτική)

Απόδοση: ἔσται/ἔστω/ἄν εἶη (οριστική μέλλοντα/προστακτική/δυνητική ευκτική)

γ) Ισοδύναμη συντακτικά έκφραση είναι το ειδικό απαρέμφατο:

«οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴν γίγνεσθαι»

Φροντιστήριο
Κ. Τούμπα